

Lindude korjuste ja lindudelt võetud organmaterjali uurimine

ANALÜÜSIMEETODID

Analüüs	Meetod	Metoodika	Osakond
Diagnostiline lahang	Korjuse surmajärgne uurimine koos elunditest ja kudedest materjali võtmisega edasisteks uuringuteks	Pato-anatoomiline*	Bakterioloogia-patoloogia
Proovivõtu lahang**	Lahang organite eemaldamiseks edasise uurimise eesmärgil või elunditest ja kudedest materjali võtmine edasisteks uuringuteks		
Histoloogiline uuring	Elunditest ja kudedest võetud materjali mikroskoopiline uurimine	mikroskoopiline*	
Histoloogiline uuring erivärving	Elunditest ja kudedest võetud materjali mikroskoopiline uurimine	histoloogiline*	

* meetod akrediteerimata

**Kuni 10 päevastel tibudel ei lisandu proovivõtulahangu hinda

Vastavalt kliendi soovile, teostatakse kas diagnostiline lahang või proovivõtu lahang. Soovi korral tehakse ka kudede histoloogiline uuring.

Lahangu käigus võetud uurimismaterjalist on võimalik tellida täiendavad bakterioloogilised, parasitoloogilised ja/või virooloogilised uuringud.

ANALÜÜSE TEOSTAV LABORATOORIUM

Kreutzwaldi 30, Tartu

VTL-i piirkondlikud laboratooriumid Saaremaal, Tallinnas ja Rakveres lindude korjuseid Tartu laborisse vahendamiseks vastu ei võta.

Tartu laborisse transpordi organiseerib loomaomanik või loomaarst, ohtlike haiguste kahtluse korral veterinaarteenistus.

KORJUSTE VÕI ORGANMATERJALI SÄILITAMINE JA SAATMINE

Pakkimine

- Linnukorjus või lindude organmaterjal jahutatakse enne pakkimist, et vältida uurimismaterjali kiiret roiskumist transpordil.
- Kõik diagnostiliseks uuringuks saadetavad proovid sh korjus pakitakse lekkekindlalt, kasutades mitut puhast kilekotti.
- Soovitatav on panna sisemise pakendi (kilekoti) ümber paberkäterätte või muud imavat materjali, mis võimaliku lekke korral imaks vedeliku.
- Väline pakend peab olema väljastpoolt puhas.
- Võimalusel kasutatakse transpordil termokasti ja külmaketasid, et tagada temperatuur +2...+8°C.

Säilitamine

Kui korjuse või organmaterjali kohene laborisse viimine ei ole võimalik, siis säilitatakse seda jahedas (soovitavalt temperatuuril +2...+8°C). **Sellistes tingimustes hoidmisel on proove enamus näitajatele võimalik uurida maksimaalselt 2 päeva pärast looma surma.**

Proovide märgistamine ja kaaskiri

- Proovid märgistatakse nii, et uurimismaterjal oleks tuvastatav.
- Koos uurimismaterjaliga saadetakse laborisse korrektselt täidetud **kaaskiri** ([tellimuste vormid](#)), kus on omaniku ja loomaarsti nimi ning kontaktandmed, samuti märges selle kohta, kes tasub arve. Uue kliendi puhul maksja registrikood (äriühingul) või isikukood (eraisikul)
- Andmed linnu kohta: linnuliik, vanus, sugu, surma aeg, proovi võtmise koht ja aeg
- Teave haiguse kliinilise pildi ja kulu, kasutatud ravimite kohta
 - haigused, mille suhtes soovitakse uuringut
 - või uuringuliik ja meetod, mida laboris uurida.

ANALÜÜSI TEOSTAMISE AEG

5-10 tööpäeva

PS! Saatja informeerib enam kui kolme täiskasvanud linnu korjuse (välja arvatud tibud, kuni 10 päevased tibud 10 tibu) saatmisest labori bakterioloogia- patoloogia osakonda ette. Sellega tagatakse, et uurimiseks saadetakse õige proovimaterjal ning seda hoitakse enne laborisse jõudmist uuringu nõuetele vastavalt.

ANALÜÜSIMEETODID

Diagnostiline lahang: Elundite ja kehaosade haiguslike muutuste (vigastused, haigused) surmajärgne kindlakstegemine, muutuste omavahelise seose ja surma põhjuse väljaselgitamine. Diagnostiline lahang hõlmab korjuse välist vaatlust ning sellele järgnevat siseelundite vaatlust ja makroskoopilist kirjeldamist. Lahangu tulemused väljendatakse kirjalikus vormis lahanguprotokollis, kus on kirjeldatud organite patoanatomilised muutused ja sellest tulenevad haigused ja/või surma põhjus. Surma põhjuse selgitamisel nimetatakse lisaks ka kaasuvad haigused ja muud kõrvalekalded. Vajadusel võetakse ka elunditest ja kudedest materjal edasisteks uuringuteks.

Proovivõtu lahang: Lahang organite eemaldamiseks edasise uurimise eesmärgil, kus lahangu järgselt kirjalikku lahanguprotokollis ei väljasta ning lahkaja annab üldise hinnangu siseorganite patoanatomilistele muutustele.

Histoloogiline uuring – Elunditest ja kudedest võetud materjali hematoksüliin-eosiiniga värvitud preparaate mikroskoopiline uurimine kudede terviklikkuse ja haiguspuhuste muutuste hindamiseks. Mikroskoobi all vaadeldakse muutusi üksikute elundite ja elundsüsteemide kaupa ning hinnatakse koe/raku tasandil esinevaid muutusi mikroskopeerimise teel.

Histoloogiline uuring erivärvinguga – vajadusel lisauuringuna teostatav analüüs, kus histoloogiline preparaat värvitakse spetsiaalse värviga erinevate haiguslike protsessidega kaasnevate koemuutuste, põletikust tingitud koekahjustuste, täpsustamiseks kasvaja liiki, haigustekitajate (bakterid, parasiidid) jms visualiseerimiseks.

TÄIENDAV INFO JA KONTAKTID

- Bakterioloogia-patoloogia osakond, patoloogia labor, telefon 738 6123 (kui ei vasta, siis 7386 120, bakterioloogia labor)

Koostatud: 10.10.2019

Koostanud: Triin Tedersoo